

CULTURA ALS CAMPUS

Blasco Ibáñez

FACULTAT DE
GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Sala Palmireno 18:00 hores
19 de desembre de 2022

TRAS EL VELO DE LA DOMESTICIDAD: ACTITUDES Y RESISTENCIAS HACIA EL FRANQUISMO EN GALICIA EN PERSPECTIVA DE GÉNERO

A càrrec de:

Ana Cabana Iglesia

Professora d'Història Contemporània de la Universidat
de Santiago de Compostela

Presenta:

Mélanie Ibáñez

Responsable de l'Aula d'Història i Memòria Democràtica, UV

Entrada lliure
Aforament limitat

Organitza:

Aula d'Història i Memòria Democràtica, UV

VNIVERSITAT
E VALÈNCIA

Més informació:

“Darrere del vel de la domesticitat: actituds i resistències envers el franquisme a Galícia en perspectiva de gènere”

Sinopsi

Gènere, dones, franquisme i Galícia són paraules que creen en bona part una imatge evocadora de dones rurals, beates, submises i adeptes. Les representacions estereotipades creades i difoses pel règim dictatorial a través dels seus poderosos altaveus han instaurat una imatge mítica que, tanmateix, es correspon ben poc amb la realitat d'unes dones que apareixen en les fonts històriques, començant per la que les converteix en “mestresses de casa”. Bé és cert que moltes dones van ser fidels seguidores dels principis del règim i van col·laborar àrduament en el sosteniment del seu organigrama i en l'exaltació i divulgació dels seus preceptes entre els seus congèneres (quadres de Sección Femenina, instructoras rurals, delatores, carcelleres, etc.). Però n'hi va haver també que se'ns revelen en la documentació escrita i en les memòries orals com a objectes prioritars de les mesures repressives del franquisme i com a agents capaços de sostenir, no ja una continuada resistència quotidiana, sinó algun dels majors envits opositors que va tenir el règim durant la seua vigència. El sosteniment de la lluita guerrillera antifranquista, el trencament dels codis morals imposats pel nacionalcatolicisme o els moviments de protesta social al medi rural tenen, a Galícia, com a protagonistes, rostres i cossos de dones

Biografia

Ana Cabana Iglesia és professora titular del Departament d'Història (àrea d'història contemporània) de la Universidade de Santiago de Compostela i membre del grup d'investigació de referència competitiva HISTAGRA. Les seues línies d'investigació prioritàries són la història social i la història agrària en el segle XX. Respecte a la primera de les línies, s'ha preocupat per l'estudi de les actituds socials durant la dictadura franquista, la conflictivitat rural durant el franquisme i la transició a la democràcia. Respecte a la història agrària, el seu camp d'estudi prioritari han sigut els manejos dels espais comunals.

Autora d'articles en revistes acadèmiques prestigioses (*Ayer*, *Historia Agraria*, *Historia del Presente*, etc.), també ha escrit monografies com *Xente d'Orde . O consentemento cara o franquisme a Galícia*, 3C3 Ed., 2009, i *La derrota de lo épico*, Publicacions de la Universitat de València, 2013.

En els últims anys ha incorporat la perspectiva de gènere a les seues anàlisis sobre la societat rural i resultat del seu treball han sigut, per exemple, les codireccions de dossiers sobre dones rurals en revistes com *Arenal*. *Revista d'Història de les dones* (2018) i *Història Social* (2021). També és coautora de “*Haberlas, haylas*”. *Las campesinas en la historia de España del siglo XX*, Madrid, Marcial Pons, 2021 (juntament amb Teresa M. Ortega), o articles com “*Gender and rural history. A roundtable* ” (amb H. French, C. R. Johson i L. Van Molle), *Historia Agraria* (2021).

“Tras el velo de la domesticidad: actitudes y resistencias hacia el franquismo en Galicia en perspectiva de género”

Sinopsis

Género, mujeres, franquismo y Galicia son palabras que crean en buena medida una imagen evocadora de mujeres rurales, beatas, sumisas y adeptas. Las representaciones estereotipadas creadas y difundidas por el régimen dictatorial a través de sus poderosos altavoces han instaurado una imagen mítica que, sin embargo, se corresponde bien poco con la realidad de unas mujeres que se aparecen en las fuentes históricas, empezando por la que las convierte en “amas de casa”. Bien es cierto que es muchas mujeres fueron fieles seguidoras de los principios del régimen y colaboraron arduamente en el sostenimiento del organigrama de este y en la exaltación y divulgación de sus preceptos entre sus congéneres (cuadros de Sección Femenina, instructoras rurales, deladoras, carceleras, etc.). Pero otras tantas se nos revelan en la documentación escrita y en las memorias orales como objetos prioritarios de las medidas represivas del franquismo y como agentes capaces de sostener ya no una continuada resistencia cotidiana, sino alguno de los mayores envites opositores que tuvo el régimen durante su vigencia. El sostenimiento de la lucha guerrillera antifranquista, la ruptura de los códigos morales impuestos por el nacionalcatolicismo o los movimientos de protesta social en el medio rural tienen, en Galicia, como protagonistas a rostros y cuerpos de mujeres.

Biografía

Ana Cabana Iglesia es Profesora Titular del Departamento de Historia (Área de Historia Contemporánea) de la Universidad de Santiago de Compostela y miembro del grupo de investigación de Referencia Competitiva “Histagra”. Sus líneas de investigación prioritarias son la historia social y la historia agraria en el siglo XX. Con respecto a la primera de las líneas, se ha preocupado por el estudio de las actitudes sociales durante la dictadura franquista, la conflictividad rural durante el franquismo y la transición a la democracia. Con respecto a la historia agraria su campo de estudio prioritario han sido los manejos de los espacios comunales. Autora de artículos en revistas académicas prestigiosas (Ayer, Historia Agraria, Historia del Presente, etc.) también lo es de las monografías como Xente de Orde. O consentemento cara o franquismo en Galicia, 3C3 Ed., 2009 y La derrota de lo épico, Prensas da Universitat de Valencia, 2013. En los últimos años ha incorporado la perspectiva de género a sus análisis sobre la sociedad rural y resultado de su trabajo han sido, por ejemplo, las codirecciones de dossiers sobre mujeres rurales en revistas como Arenal. Revista de Historia de las mujeres (2018) e Historia Social (2021) y la coautoría de "Haberlas, haylas". Las campesinas en la historia de España del siglo XX, Madrid, Marcial Pons, 2021 (junto con Teresa Mª Ortega) o artículos como “Gender and rural history. A roundtable” (con H. French, C. R. Johnson y L. Van Molle), Historia Agraria (2021)